

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА
ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСОВІ СИСТЕМИ
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН**

Затверджено:

Протокол засідання кафедри
фінансів, обліку і оподаткування
№ 1 від 31 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри ФОО

С.М. Шуляренко

Викладач	Андрєєва Олена Володимирівна Кандидат економічних наук, доцент
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	Андрєєва Олена Володимирівна
E-mail	cheetah2007@ukr.net
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій/ Кафедра Фінансів, обліку і оподаткування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 602 телефон: +38044 591-51-08
Консультації	Кожен вівторок та четвер з 15 до 17 м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 602 або за ZOOM посилання

Офіційна назва освітньої програми	Міжнародний бізнес
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань, спеціальність	29 «Міжнародні відносини» 292 «Міжнародні економічні відносини»
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, вибіркова
Курс / Семестр викладання	4/8
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS / 90 загальна кількість годин
Види та кількість аудиторних занять, денна/ заочна	Лекції – 18 годин / 4 годин Практичні заняття – 12 години / 4 години
Форма контролю	Залік
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проектор, мережа Internet.
Мова викладання	Українська

Мета вивчення дисципліни	Ознайомити студентів з теоретичними основами та практичними навичками міжнародних фінансів, аналізом в галузі міжнародного фінансового ринку, міжнародних інвестицій, оподаткування, міжнародних розрахунків, валютних операцій, складання платіжних і розрахункових балансів.
Загальні компетентності	ЗК03. Навчатися та бути сучасно навченим. ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
Спеціальні (фахові) компетентності	ФК01. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції. ФК03. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку
Програмні результати навчання	ПРН07. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. ПРН08. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

ЧИМ ЦІКАВИЙ КУРС:

Курс дає можливість розширити світогляд та професійні компетенції, поглибивши знання з фінансових систем зарубіжних країн, отримавши цікаву інформацію про:

функції міжнародних фінансів, міжнародне фінансове право, міжнародну фінансову політику;
види валютних систем та їх еволюцію;
валютний ринок, його структуру, операції валютного ринку;
особливості ринку євровалют та особливості функціонування євrorинків;
міжнародний кредитний ринок та технології кредитування;
фінансову систему транснаціональних корпорацій (ТКС), особливості їх функціонування та історію розвитку ТКС;
міжнародний контроль за рухом капіталу;
основні міжнародні інституції та напрями їх діяльності у міжнародній фінансовій сфері;
заборгованість у системі міжнародних фінансів і підходи кредиторів і боржників до подолання кризи заборгованості країн, що розвиваються.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1. «Фінанси зарубіжних країн»

Змістовий модуль 1. «Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів»

Тема 1. Система міжнародних фінансів

Предмет та функції міжнародних фінансів. Суб'єкти міжнародних фінансів та їхня характеристика. Функції міжнародних фінансів. Міжнародне фінансове право. Міжнародна фінансова політика.

Ключові слова: фінансові ресурси, фінансова революція, Центральний банк, міжнародна організація, міжнародні і регіональні валютно-кредитні і фінансові організації, міжнародне фінансове право, валютне законодавство, валютні обмеження.

Тема 2. Еволюція світової валютної системи

Поняття світової валютної системи, основні складові. Види валютних систем та їх елементів. Біметалізм і монометалізм. Бреттонвудська валютна система. Смітсонівська угода. Ямайська валютна система. Європейська валютна система (ЄВС). Міжнародні розрахункові грошові одиниці (МРГО). Інфляція та валютний курс.

Ключові слова: валютна система, валюта, національні валютні системи, світова та регіональні валютні системи, біметалізм, гроші, монометалізм, валютний курс, багатофакторність валютного курсу, криза світової валютної системи, валютні зони, режим фіксованих валютних курсів, множинність валютних курсів, валютний кошик.

Тема 3. Валютні ринки та валютні операції

Котирування валют. Валютна позиція банку. Валютний ринок, його структура. Операції валютного ринку. Валютні операції «спот». Строковий валютний ринок. Форвардні валютні операції. Опціонні валютні контракти. Своп-операції.

Ключові слова : хеджери, спекулянти, скалпери, арбітражери, трейдери, валютна операція, форвардний валютний контракт, ф'ючерсні валютні операції, фінансовий ф'ючерс, валютний ф'ючерс, валютний опціон, своп-операції.

Тема 4. Особливості функціонування євrorинк

Котирування валют. Валютна позиція банку. Валютний ринок. Валютні операції «спот». Строковий валютний ринок. Форвардні валютні операції. Опціонні валютні контракти. Своп-операції.

Ключові слова: хеджери, спекулянти, арбітражери, трейдери, валютна операція, форвардний валютний контракт, ф'ючерсні валютні операції, фінансовий ф'ючерс, валютний ф'ючерс, валютний опціон, своп-операції.

Змістовий модуль 2. «Міжнародні інвестиції та міжнародні кредити»

Тема 5. Ринок міжнародних інвестицій

Особливості ринку євровалют, євrorинки та їх сегменти. Історія розвитку євrorинків. Ринок капіталів, характеристика його елементів. Світовий ринок облігацій. Ринок євро акцій. Зв'язок між ринком облігацій і ринком акцій. Ринок золота.

Ключові слова: євrorинок, євровалюта, євробанк, євродепозит, євродолар, міжбанківський ринок, міжбанківська ставка пропозиції, ЛІБОР, депозитний сертифікат, єврокредит, іноземна облігація, єврооблігація, євронота.

Тема 6. Міжнародний кредитний ринок та технології кредитування

Класифікація міжнародного кредиту. Форми міжнародного кредиту. Форми застави при міжнародному кредитуванні. Бланкові міжнародні кредити. Експортні кредити. Комерційні кредити. Суб'єкти та інструменти міжнародного ринку банківських кредитів

Ключові слова: вільна економічна зона, закриті акції, іменна акції, іноземні інвестиції, іноземний інвестор, концесія, капіталізація ринку, кредитний рейтинг.

Тема 7. Фінанси транснаціональних корпорацій

Фінансова система транснаціональних корпорацій. Особливості функціонування транснаціональних корпорацій та історія їх розвитку. Модель фінансової системи. Ключові властивості фінансової системи. Міжнародні портфельні інвестиції.

Ключові слова: транснаціональна корпорація, фінанси ТНК, фінансові потоки, управління фінансами ТНК, прямі зарубіжні інвестиції, декомпозиція ризику ТНК, регіональний ризик, зарубіжні підрозділи ТНК, внутрішні джерела фінансування ТНК, зовнішні джерела фінансування ТНК, фінансові зв'язки системи ТНК, міжнародна системи управління готівкою, роялті, трансфертна ціна, нетінг, кліринг, централізовані депозитарії, стратегія виплат, внутрішні системні кредити, податкові умови діяльності ТНК, валютний ризик, стратегія звітності, стратегія прискорення та затримки платежів, стратегія розподілу ризику.

Тема 8. Міжнародні розрахунки та платіжний баланс

Організаційні засади форм міжнародних розрахунків. Форми міжнародних розрахунків: розрахунки векселями та чеками у міжнародних розрахунках; інкасова форма; банківські перекази; документарний акредитив; система відкритих рахунків; розрахунки з використанням пластикових карток; авансовий платіж. Платіжний баланс: сутність, структура та класифікація. Методи балансування.

Ключові слова: міжнародні розрахунки, інкасо, аванс, платіж на відкритий рахунок, банківський переказ, платіж готівковий, авансові платежі, валютне застереження, дорожній чек, єврочек, переказний вексель, простий вексель, інкасо, документарне інкасо, чисте інкасо, акредитив, валютний кліринг, система відкритих рахунків, валюта ціни, валюта платежу, платіжний баланс, торговельний баланс.

Тема 9. Регулювання міжнародних валютно-фінансових відносин

Міжнародний контроль за рухом капіталу. Основні міжнародні інституції та напрями їх діяльності у фінансовій сфері. Міжнародний валютний фонд (МВФ) та напрями його діяльності. Формування спільних підходів до міжнародного інвестування та діяльність ТНК. Організація економічного співробітництва й розвитку (ОЕСР), її функції. Глобальні податки.

Ключові слова: міжнародне фінансове право, міжнародна фінансова політика, кредитна політика, податкова політика, банк міжнародних розрахунків.

Тема 10. Заборгованість у системі міжнародних фінансів

Зовнішня заборгованість: поняття, показники, суб'єкти. Підходи кредиторів до подолання кризи заборгованості країн, що розвиваються. Підхід боржників до подолання кризи заборгованості країн, що розвиваються. Поняття і напрями реструктуризації боргу. Вторинний ринок зовнішніх боргів. Реорганізація офіційного боргу

Ключові слова: регіональні лідери, геостратегічні країни, геополітичні центри, зовнішній борг, реструктуризація боргу, паризький клуб, лондонський клуб.

Практичні заняття курсу передбачають виконання ситуаційних, тестових та інших завдань, опитування та дискусії за темами, короткі виступи та презентації з тематики дисципліни.

Тематика практичних занять:

Тема № 1. Аналіз система міжнародних фінансів

Тема № 2. Дослідження еволюції світової валютної системи

Тема № 3. Валютні ринки та валютні операції

Тема № 4. Аналіз особливостей функціонування євrorинку

Тема № 5. Міжнародний кредитний ринок та технології кредитування

Тема № 6. Фінанси транснаціональних корпорацій

Тема № 7. Фінанси транснаціональних корпорацій

Тема № 8. Організація міжнародних розрахунків. Міжнародний платіжний баланс

Тема № 9. Регулювання міжнародних валютно-фінансових відносин

Тема № 10. Заборгованість у системі міжнародних фінансів :підходи і методи регулювання

Приклади практичних завдань:

Валютний дилер купив 1,5 млн євро за долари США по курсу EUR/USD = 0.8614. Наприкінці дня він продав євро по курсу EUR/USD= 1,1812. Який буде результат цих угод для дилера?

Ситуаційні завдання:

Чи можете Ви навести приклад держави, яка не має власної валюти, а використовує у внутрішньому товарно-грошовому обігу національну валюту іншої країни? Назвіть переваги і недоліки такого економічного рішення.

Приклад тестового завдання:

1. Валютна система – це:

1. форма організації та регулювання валютних відносин, закріплена національним законодавством чи міжнародними угодами;
2. форма організації грошових відносин між усіма суб'єктами відтворювального процесу з розподілу та перерозподілу сукупного суспільного продукту;
3. сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного та адміністративно-територіального устоїв і врегульована нормами права;

Індивідуальні завдання

Для стимулювання науково-дослідницького й творчого інтересу здобувачів вищої освіти і здобуття ними навичок наукової діяльності вони залучаються до виконання додаткових видів робіт в певних проектах, ця діяльність враховується при підведенні підсумків роботи здобувачів вищої освіти у семестрі. Так, наприклад, здобувачам вищої освіти може бути запропоновано виконання рефератів за темами дисципліни «Фінансові системи зарубіжних країн» у вигляді презентацій та захистити її на практичному занятті. Найкращі рекомендуються до виступу на науково-практичній конференції.

Індивідуальні види робіт можуть бути змінені та доповнені за ініціативою викладача або здобувача освіти (за погодженням із викладачем).

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів Підсумковий контроль – залік
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 2 бал. Максимальна сума становить 18 балів.

Практичні заняття:

Оцінюються за активністю здобувачів освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії (до 10 балів).

Максимальна сума становить 10 балів за кожне заняття, 60 балів - максимальна сума.

Самостійна робота

Написання та захист реферату (тематика погоджується із викладачем курсу) у вигляді доповіді та/або презентації оцінюються у 10 балів.

Підсумковий контроль - Залік

Здобувач отримує підсумкову оцінку за результатами поточного контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач, становить 100.

Якщо протягом семестру здобувачем за поточним контролем набране більше 100 балів, то вони порівнюються до 100.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання

			виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	В	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками
75-81		С	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками
64-74	Задовільно («зараховано»)	Д	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-63		Е	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Конспект лекцій.
3. Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ: <https://library.duit.in.ua>.

Список рекомендованої літератури

Базова:

1. Близнюк О.П., Лачкова Л.І., Оспіщев В.І. Фінанси: Навчальний посібник. К.: Знання, 2008, 415 с.
2. Василик О.Д., Василик О.О. Теорія фінансів: Підручник. К.: НІОС, 2007, 416 с.
3. Василик О.Д. Бюджетна система України: Підручник. О.Д. Василик, К.В. Павлюк К.: Центр навчальної літератури, 2004, 406 с.

4. Венгер В.В. Фінанси: Навчальний посібник К.: Центр навчальної літератури, 2009, 232 с.
5. Грінько І.М. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник. Київ КПП ім. Ігоря Сікорського. 2019, 109 с.
6. Гальчинський А. С. Теорія грошей: Навчальний посібник К.: Основи, 2001, 602 с.
7. Кремень О.І. Фінанси: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури. 2016, 412с.
8. Кудряшов В.П. Фінанси: Навчальний посібник. Херсон, 2012, 312 с.
9. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навчальний посібник / О.І. Береславська, О. М. Наконечний, М.Г. Пясецька та ін.; За заг. ред. М.І. Савлука. К.: КНЕУ, 2002, 392 с.
10. Михайловська О.В. Фінанси в схемах і таблицях: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2014, 386с.
11. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2010, 218 с.
12. «Про банки і банківську діяльність» Закон України від 7.12.2000 р. № 2121 зі змінами і доповненнями. URL:// <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
13. «Про валюту і валютні операції» Закон України від № 2473-VI в редакції від 13.02.2020, підстава - 440-IX. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>
14. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» Закон України від 15.03.2022 р № 2120-IX UR:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>
15. «Про інвестиційну діяльність» Закон України від 18.09.91 р. № 1560 зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Tex>
16. «Про Національний банк» Закон України від 20.05.99 № 679 –XIV зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
17. «Про обіг векселів в Україні» Закон України від 05.04.2001 № 2374-III зі змінами і доповненнями. URL://<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>
18. «Про платіжні послуги» Закон України. Документ 1591-IX. Редакція від 01.02.2023. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
19. Стойко О.Я., Дема Д.І. Фінанси: підручник / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. К.: Алерта, 2017. 406 с.

URL: <http://ir.znau.edu.ua/bitstream/1234567>

20. Фінанси: навчальний посібник / І. В. Жравльова, О. В.Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін; за заг. ред. д. е. н, професора І. В. Журавльової. Харкі: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017, 330 с. URL:<http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/1>
21. Фінанси: Навч. посіб. За ред. В.І. Оспіщева. К.: Знання. 2012, 415 с.
22. Фінанси. Підручник. за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. 2-ге вид. переробл. і доповн. К.: Знання. 2012, 687 с.

Допоміжна:

1. Brealey R. A. & Myers S. C. Principles of corporate finance. New York: McGraw-Hill, 2011, 976 p.
2. Brigham E. F. & Houston J. F. Fundamentals of financial management / E.F. Brigham. Mason: Cengage Learning, 2009. 752 p.
3. Financial risk: manager handbook / Ed. by Ph. Jorion. London: John Wiley & Sons, 2003, 736 p.
4. John Maynard Keynes The General Theory of Employment, Interest, and Money. Houghton Mifflin Harcourt; First edition (April 15, 2016). 416 pages.

5. Mielton Friedman, Anna Jacobson Schwartz A Monetary History of the United States, 1867–1960, Prienceton University Press (November 1, 1971), 888 pages.
6. Офіційний сайт інформаційного агентства «Мінфін». URL: <https://minfin.com.ua/ua/>
7. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/index>

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)
[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «[Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#)».